

PREOTULU ROMANU

DIURIU BASERICESCU

SCOLAȘTICU si LITERARIU.

*Buzele preotului voru pazi sciint'ă si lege voru
cercă din gur'a lui. Malachi'a c. II. v. 7*

Nr. VII.—VIII.

1—16 APRILU.

An. XI. 1885.

Despre casatoria in specie.

Precedentiele casatoriei.

I. Incredintiarea sėu sponsaliele.

Form'a si modurile incredintiarei.

II. Alte modalitati si conditiuni, ce pōtu se obvina la incredintiare fația cu contractulu si obligatiuni lui suntu, cã:

1. Incredintiarea se pōte inchiã cu, seau farã conditiune. In casulu primu se recere cã implenirea conditiunei atãtu dupa legile naturali, cãtu si dupa legea morala se fia possibile si se nu fia in contr'a scopului casatoriei,¹⁾ de orace atari conditiuni invaliditėza incredintiarea de la inceputu. Conditieuna pōte fi suspensiva ori resolutive. In casulu primu incredintiarea esiste fara de valōre si sponsii au se ascepte pãna la implenirea conditiunei (conditio pendet), intrevenindu inse implenirea ei (existente conditiune) — incredintiarea ajunge la potere fara de a asceptã mai departe,²⁾ ci deca sponsii imprumutatu abdicu de asceptarea conditiunei prin atare fapta ce incredintiarea din conditiunata o pface in absoluta, de es. se impreuna tru-

¹⁾ Libr. X. IV, 5. Dupa legile naturali imposibile ar' fi cãndu sar' pretinde patrarea unei minuni, in contr'a lezei morali, deca implenirea conditiunei ar' fi impreunata cu pecatu de es. cu omorulu cuiv'a, ęra in contra scopului cãndu sar' edice cã nu au de a-si pastrã credint'ă imprumutata. Analoga conditiune in contra scopului casatoriei se afla in pravil'a cp. CLXXXVIII p. 8.

²⁾ Atare conditiune ar' fi cãndu sar' impue sponsului cã in tempu de unu anu se capete cutare oficiu publicu.

pesce, incredintiarea din acelu momentu a ajunsu la potere.¹⁾ In casulu conditiunei resolutive, intrevenindu inplenirea conditiunei, incredintiarea se considera cá neinchiata, nevaleda, ci sponsii asemenea au se ascepte.²⁾

2. Pentru asecurare si cu scopu de a poté probá inaintea judecatoriei inchiarea incredintiarei in casuri de repasíre incredintiarea se póte inchiá in presentí'a a doi seau mai multi martori, in scrisu si pre langa schimbarea credentiei cumu suntu: anele, bani, vestmente s. a.³⁾

3. Incredintiarea se póte inchiá cu arhe seau arvune, cari si le dau sponsii cu scopu cá celu ce va repasí de la inchiarea casatoriei se întórca arh'a indoitu, intreitu seau si de mai multe ori.⁴⁾ In atare casu déca fara causa repasiesce celu ce a datu arh'a, si-o perde, éra celu ce a primitu arh'a repasíndu fara causa o restitue dupa conventiune; nu-si pierde inse arh'a celu ce a datu-o déca repasiesce din cauza fundata, ci are dreptulu a-o repretinde; asemenea si primitoriulu avendu cauza fundata de repasíre restitue arh'a simplu precumu a primitu-o. Cându unulu dintre sponsi intra in statulu calugarescu, celu ce a remasu in lume primesce arh'a simpla cá si in casulu acel'a déca unulu dintre sponsi móre.⁵⁾ Arh'a dupa indreptarea lelei se póte pune si de ambe partíle, seau si numai din un'a parte.

Arhele simple suntu de a se rentórce cându repasírea e cu consensulu imprumutatu; cându unulu dintre sponsi intra in statulu calugarescu restitue arh'a simpla.

¹⁾ c. 3. 5. X. h. t. (IV, 5.)

²⁾ Es. cându sar' díce cá de ar' erumpe resbelu in tempu de unu anu incredintiarea se fia nula. La speci'a de atari conditiuni sar' paré a se reduce condit. din p. 6. cp. *CLXXXVIII alu pravilei.

³⁾ Nic. I. resp. la intreb. Bulgar.; s. August, cuv. 332. Conf. Tobia VII, 6. Pedal. p. 499. Conf. cercul. epp. gr. din 1785. nr. 1274 la decretulu imp. din 20 aug. 1783. si 6 iuniu 1784. In urm'a ingerintieloru anti eclesiastice de sub Iosefu II. norma veniteloru paróchiali statorita pentru „neumiti“ statoresce cá sponsulu pentru increderea casatoriei de vá fi cátu de avutu dintre économi se nu póta dá sponsei sale decátu pretiu de 1 fl., éra de vá fi mai meseru pâna la 17 cruceri.

⁴⁾ Indrept. leg. cp. CLXXVII, c. 3, 5. c. de spons. (V. 1.)

⁵⁾ L. 3. cod. de spons. et arch. si indrept. leg. l. c.

4. Incredintiarea se inchie si cu punerea de pedepse conventiunali. Legatur'a stà intru ace'a, cà celu ce va repasî dela inchiarea casatoriei se solvéscă anumita pedépsă; diferesce de punerea arhei încātu celu ce a repasîtu se deoblega a solví pedépsă de si nu a primitu arh'a.

Atare legatura dupa dreptulu comune este neiertata¹⁾ pentru ca prin dins'a se influintiéz'a asupr'a libertatii depline, care e necesaria la inchiarea casatoriei, sar' poté inse admite dupa parerea multoru canonisti, déca piedéps'a e stipulata numai fačia cu partea, care ar' repasî fara causa fundata²⁾ dreptu ce si in patri'a nóstra atātu arh'a câtu si pedéps'a conventiunale are potere de dreptu in câtu legile patriotice concedu³⁾ cà partea ce nu si-a tienutu cuventulu, pentru repasîrea ne fundata (poena resultus) si pentru pedéps'a conventiunale (ad poenam vinculi) se se póta trage in procesu.⁴⁾

Efectele incredintiarei.

Efectele incredintiarei dependu de la modalitatea in care s'a inchiatu incredintiarea, deci:

1. Déca incredintiarea s'a inchiatu cu conditiune, ea nu ajunge la validitate inainte de a se implení conditiunea pusa, prin urmare nu póte avé nici efecte inainte de a ajunge la validitate; ci incredintiatii suntu detori a acceptá pâna la tempulu pusu pentru implenirea conditiunei, ce déca se implenesce, incredintiarea din conditiunata se preface in absoluta si ajungându la validitate are acele efecte cá si cându nu ar' fi fostu conditiunata. Acést'a are locu si in casulu, cându incredintiatii ne acceptandu implenirea

¹⁾ c. 29 de spons. (IV.)

²⁾ Schmalzgiuber. Jus' eccl. univ. I. 4. t. 1 nr. 139.

³⁾ In partea deincolo de Lait'a ori in ce modu si sub ce conditiuni s'a inchiatu incredintiarea — nu trage dupa sene indetorintie de dreptu nici fačia cu legatur'a casatoriei, nici fačia cu stipulatiunea, remane inse partiei dreptulu de a pretinde desdau-nare. Leg. civ. §. 45, 46.

⁴⁾ Articl. de leg. XVII dia 1486 si XXXVIII din 1482 Decretulu lui Iosifu alu II din 1783 20 aug. si 1784 6 juiu opresce tóte legaturele si pedepsele conventiunali, conf. cercul. epp. gr. cat. din 1785 nr. 1274 (conf. u. 5-a).

conditiunei puse se impreuna trupesce¹⁾ seau cel'a in alu carui folosu s'a pusu conditiunea, renuncia de la dins'a.²⁾

2. Era efectele incredintiarei neconditiunate suntu, ca:

a) celi incredintiati suntu detori a fi cu credintia imprumutata si au detorintia morale de a inchiá casatori'a promisa si inca

α) déca a fostu prefiptu tempulu a se tiené de acés-t'a,³⁾ ér'

β) déca tempulu nu s'a prefiptu, a inchiá casatori'a dupa potentia,⁴⁾ si indata ce un'a dintre parti o pretende din motive indestulitórie, ori impune judecatori'a.⁵⁾ Acestu terminu se póte prolungí dupa Pedalionu⁶⁾ si pâna la 2 ani, candu ambii sponsi locuescu in unu locu, éra déca locuescu in locuri diverse si pâna la 3 ani, ei numai din cause benecuventate se póte amená pâna la patru ani.

b) Incredintiarea inchiata cu validitate produce ace'a legatura in puterea carei'a nici unulu dintre sponsi nu póte pasí la alta incredintiare cu a trei'a persóna⁷⁾ ori déca incrediat'a sar' fi rapitu prin altulu se se redee incredintiatului.⁸⁾ Legatur'a incredintiarei este atátu de tare, incátu incredintiarea cu a trei'a persóna nu póte fi valida fačia

---

1) In beserie'a apuséna pâna la conciliulu Trident. priu impreunarea trupésca incredintiarea se considerá de casatoria adevérata, iése de atunci incóce impreunarea nu se considerá de ajunsu cá se schimbe incredintiarea in casatoria adevérata, pentru ca conciliulu a dechiáratu a fi necesarie si unele formalitati spre acestu scopu. (Conf. c. 6. de spons. c. 1. 3. 6 de cond. appos.) Se esceptiunéza casulu fačia cu acele tienuturi unde decisiunile conciliului Tridentinu nu s'au publicatu (conf. I. 315. n. 71.) Greg. IX. c. 30. X. de spons. esmatrim. (IV. 1.) Acésta impregiurare se vede a militá pre langa parere cá preotulu are se fia ministrulu sacramentului. conf. §. 315. n. 6.

2) Conf. §. 316. III. 1.

3) R. I. 66. in VI-o.

4) C. 1, 3, de pactis (I, 35.)

5) W. H. Brückner Progr. de oblig. spons. ad matr. rite in eundum Jen. 1721.

6) Pag. 496. Siaguna o. c. §. 80.

7) Prav. ep. CLXXII si con. 98 VI. c. 27, 50. et fin c. XXVII qu 1, c. 1. de spons. duor.

8) can 11. ancir. 22. s. Vasil.

cu prim'a incredintiare nici chiar' cându sar' fi intaritu incredintiarea a dou'a prin juramentu¹⁾ ori spons'a a dou'a sar' fi ingreunatu in sperare de a inchiá casatori'a;²⁾ bá chiar' nici in acelu casu nu póte fi valida incredintiarea a dóu'a dupa ce s'a disolvatu cea de ântâiu si la a dóu'a nu s'a rennoitu consensulu, càci diuturnitatea tempului nu póte confirmá lucrulu, ce nu a esistatu mai inainte³⁾ dupa lege.

c) Din inchiarea valida a incredintiarei se nasce impedimentu duplu de casatoria α) imp. impiedecatoriu, care opresce nu numai incredintiarea contrasa, facandu-o neválida, ci chiar' si casatori'a inchiata o face neiertata de si este válida.

β) imp. derimatoriu de casatoria (imped. publicae honestatis), in poterea carui'a unulu dintre sponsi nu póte pasí la casatori'a cu consangeniului celui alaltu sponso din gradulu alu doilea de sânge;⁴⁾ asemenea si déca unulu dintre sponsi a moritu, celu remasu in viétia stà in graduri oprite de consanginitate cu consangeniului celui mortu, si déca sponsulu remasu in viétia a fostu clericu, nu se inaltia la orduri incredintiandu a dóu'a óra.⁵⁾ Ér' déca incredintiarea a fostu solemnna cu prescisele ceremonie rituali si cu bene-cuventarea preotiesca se estinde impedimentulu in graduri si mai departe cá si la afinitatea naturale.^{5-a)}

d) Incredintiarea inchiata cu validitate efaptuesce si dreptulu initiale alu unui'a la corpulu celui alaltu⁶⁾ in poterea carui'a déca carev'a dintre sponsi are comerciu carnale cu a trei'a persóna contrage pecatulu infidelitatii si in contr'a castitatii sí frânge credinti'a data.⁷⁾

In fine insemnamu cà dupa dreptulu romanu in incredintiare nu se fundéza strinsa obligatiune de a inchiá casa-

1) c. 25, 28 de jurejur (II, 24) c. 8. de jurej. c. 58. R. J in VI-o.

2) Can. 22. s. Vasil. c. 22 de spons. c. un. eod in VI-o

3) 11, R. J. in VI, 18.

4) La apuseni gr. 1. Prav. cp. CLXXIV.

5) Prav. cp. CLXXIV, CLXXVI Pedal. p. 496. Siaguna o. c. §. 75.

5-a) concil. prov. I. T. V. C.VIII l. n) conf. §. 316. n) 6.

6) Ratiu. Instit. teolog. §. 17. c.

7) Conf. Prav. cp. CLXXII cu can. 11, 22. oncir. 22. 23.

tori'a¹⁾ pentru ca sustiene libertatea deplina cá si in alte contracte inse dupa dreptulu mai vechiu se pôte redicá acusa din punctu alu obligatiunei de a inchiá casatori'a; acésta o concede si dreptulu eclesiasticu²⁾ déca ceneva ar' fí repasítu fara causa fundata, astringerea la inchiarea casatoriei stà chiar' si in aplicarea de censure³⁾ déca nu cumva admonitiunile nu folosescu nemica, ci astadi in cea mai mare parte se intre-lasa si censurele⁴⁾ sí déca partea repasíta nu se pôte indu-plecá cu admonitiuni⁵⁾ nu se pôte astringe pre calea jude-catorésca decátu la desdaunare.

(Va urmá.)

Predice pre ss. Parasemi — Postulu mare

de

JOANU BOROSIU, parochu si asses. consist.

VII. Dominec'a VI. a Sântului Postu séu Dominec'a Floriloru.

„Osan'a ! Fiiulu lui Davidu, bine e cuventatu celu ce vine intru numele Domnului. Osan'a intru cei de susu.“ (Math. XXI, 9.)

La inceputulu acestoru díle de penitencia s. baserica cu cuventulu s. Apostolu ne-au facutu atenti, cá „mai aprópe este nóue mantuirea acuma decátu cum am cre-diutu“¹⁾ acuma cându aceste díle sânte suntu aprópe de implinire, — éta cá s. baserica ne indémna si ne díce éra-si

¹⁾ c. 1, 3, 5. Cod. de spons. (V, 1 conf. §. 316. n. 18.)

²⁾ c. 10, 17, 22. de spons. (IV. 1.)

³⁾ c. 1, 2. de adulter et stu pro (V, 16) c. 10 de spons. et matrim. inse numai in casulu cându se prevede, cá casatori'a nu va fí nefericita si nu voru intrevení scândale sar' pote aplicá censure ecles. c. 17 de spons.

⁴⁾ In patri'a nóstra nu se aplica censurele Szeredy o. c. §. 439, Vering o. c. §. 180.

⁵⁾ Modalitatea de a purcede in asemenea casuri o aréta Vering § cit.

¹⁾ Rom. 12, 13.

si Apostolulu „Blandetiele vóstre se fia sciute tuturoru ómeniloru: Domnulu aprópe este.“¹⁾)

Aprópe e cu adevveratu Domnulu! cá-ci vine dejá se implinésca voi'a Tatalui cerescu, cá scumpu sângele seu sesi dee rescumperare pentru multi, — se sevêrsiésca sacrificiulu mantuiri, si prin acést'a, se intemeiedia pace si imeccare între Domnedieu si omu.

Veniti Credintiosiloru! cu ochii mintiei vóstre si cu cugetulu animei se ne suimu in cetatea Ierusalimului! si ce vedemu acolo? ace'a cà Mnelulu lui Domnedieu cu umilintia negraita, — dar' cu marire stralucita între bineventarile poporului: „Osana fiulu lui Davidu, bine e cuventatu celu ce vine intru numele Domnului“ intra in cetatea Ierusalimului cá se faca incepatur'a jertfei cei de taine si mantuitórie, cá se adevverésca plinirea preintipuriloru legei vechi.

Mantuitoriulu Christosu scie cá mai marii sinagoei jidovesci a otarítu omorirea Lui, totusi de buna voia vine între inimicii sei, — si cá unu imperatu si Fiiu alu lui Domnedieu cu umilintia deplina se supune svatului celui eternu.

Se supune pentru ace'a nu numai cá prin sacrificiulu crucei se faca impacare cu Domnedieu, — ci deodata cá in semnulu iubirei sale se asiedie, se sântiésca si pâna la capetulu vécuriloru se intarésca legatur'a legei nóua intru unirea credintiosiloru cu insusi trupulu si sângele seu celu domnedieescu.

„Capetulu postului este impartasirea curata“ dîce s. Chrisostomu — lasati dar' Iub. Credintiosi cá la capetulu conversarei nóstre crestinesci, — si chiar' in sânt'a dî de adi, cându Christosu Mantuitoriulu vine spre plinirea sacrificiulu de espiare, — se ve invetiú despre: Sânti'a si poterea sacrificiulu eucharisticu, despre s. taina a cuminecaturei.

Cá unu eflusu alu fiintiei omenesci, dintru inceputulu lumei, intru tóte tempurile si in tóta lumea s'a eserciatu

¹⁾ Filips. IV. 5.

unu actu óre-care esternu prin care fiinti'a omenésca a recunoscutu esistenti'a unei fiintie mai inalte, si a comprobatu sustarea si necesitatea unei aternari, a unei relatiuni morale intre Domnedieu si omu.

A esistatu Credintiosiloru! o lucrare naturala, santíta si asiediata prin descoperirea Domnedieésca. — carea dela Avelu, Avraamu, Melchisedecu si Aronu pâna la Christosu, pâna in tempurile nóstre s'a descoperitu in „sacrificiu.“

Tóte altariale, tóte sacrificiele si tóta preotímea inse a fostu numai cá o recunóscere naturala a servitu numai de prevestire, de figura, simbolu sî pregatire la acelu actu domnediescu, la ace'a lucrare cerésca, prin carea nu numai cá s'a restituitu, indeplinitu si santítu relatiunea cea sacra intre Creatoriu si faptura; ci dintru carea cá si din isvoru, darulu celu cerescu alu mostenirei fiiesci s'a reversatu preste intrég'a omenime.

Si óre carea e acésta lucrare, acésta scara a lui Iacobu intre ceriu si paméntu? Suiti-ve Creeintiosiloru! cu cugetulu mintiei vóstre pre monte Golgotei. — apoi întórceti-ve privirea la crucea Domnului. Crucea e altariulu, Christosu e jertfa (victima) éra sângele celu scumpu alu Mantuitoriu-lui este intarirea legaturei nóstre cu Domnedieu.

O ce sacrificiu preamaritu si domnediescu! Si o Dómne! unde e puterea mintiei, facultatile ânimei, unde e tari'a cugetarei, cá se potemu cugetá, cuprinde, preamarí si descoperí santí'a si maiestatea legaturei ce a facutu cu noi Domnulu in sacrificiulu legei nóue!

In faci'a acestei majestati divine potemu díce cu s. Ioanu gura-de-auru cá: „Déca voiú díce Dómne! cá ai facutu ceriulu sî paméntulu, cá ai tramesu angeri si profeti, nemica e asemenea sacrificiulu legei nóue, pentru-cá acel'a e sum'a bunatatíloru.“

Si intru adev eru Credintiosiloru! Nu e umbra, nu figura neci pregatire, ci lumina, adev eru si indeplinire e jertf'a legei nóue, pentru-cá intru ace'a insusi Fíiulu celu eternú alu Tatalui pre cruce cá pre altariu. — pre sene cá mnelu (victima) si prin sene cá preotu se jertfescé si inca nu numai pentru nepotintiele unor'a ci pentru fora-de-legile omenimei.

Spre adevărea complinire a sacrificiului crucei din buzele Mantuitorului au resunat cuvintele „sversitu-s'a. O! dara totu acelu Mantuitoriu spre Mangaiarea genului omenescu a dîsu că cu noi va fi pâna în capetulu vécului — éra dupa finirea cinei celei mistice érași a asecuratu pre Invetiaceii sei dicîndu-le „nu voiú lasá pre voi orfani.“

Dar' de unde se scimú o Dómne intréba s. Augustinu că nu ne-ai parasitu? Éta Credintiosiloru! priviti aci în biserice la altariale nóstre, aci în altariale nóstre, aci este depusa garanti'a iubirei, intarirea promisiunei, deórece pre altariale nóstre se reinnoesce sacrificiulu crucei, intru amintirea acelor'a ce s'a facutu atunci candu Mantuitoriu a dîsu: „Acésta se faceti intru amentirea mea.“ Si carea e acé'a amentire sacra? Ascultati Crestiniloru pre Invetiaceii Domnului, acestia marturisescu, că Mantuitoriu carele a venitú se plínésca legea mai înainte de Pasci cu 6 zile a venitú în Ierusalimu, si dapace aci amesuratu prescrielorú legi vechi ar' fi mâncatu pascile cu invetiaceii sei, a dîsu catra Invetiaceii: „Cu doru am doritu se mancu aceste pasci cu voi mai înainte de patim'a mea si luându pâne o-a binecuvéntatu si frangându a datu invetiaceilorú si a dîsu: „Luati, mâncâti, acest'a este trupulu meu, carele se frânge pentru voi.... Asiderea si paharulu dupa cina dicîndu: acestu paharu legea cea nóua este intru sângele meu.“

Éta Credintiosiloru! că Christosu mai 'nainte de ce s'ar' fi jertfitu pre sene pre lemnulu crucei cu doru a doritu, si ne-a si lasatu noua pre sene, adeca trupulu si sângele seu celu domnediescu, acelu trupu si sânge ce s'a frântu si s'a versatu pre lemnulu crucei.

Si óre ce se întempla pre altariale nóstre? Andu resunendu: „Susu se avemu ânimele,“ — cunoscu respunsulu, promisiunea poporulu crestinescu că „avemu catra Domnulu“ cu frica me apropiu la altariulu Domnului, si andu intonandu-se cantarea ângerésca „Santu, santu, santu e Domnulu Savaotu“ sel De aci se face o tacere adéncă, credintiosii ingenunchia, si preotulu cu unu versu majestaticu eschiama: „Luati mancati, acest'a este trupulu meu sel.“ si érași „Beti dintru acest'a toti, acest'a este sângele meu alu legi cei nóue.“

Unde e ânim'a vóstră credintiosiloru! cá se cuprindeti si se cunósceti, la invocarea acestoru cuvente Christosu e, de fația pre altariu, aci se redica crucea si se reamintescu cele din cas'a cinei cei de taine si de pre monte Golgotei. Dá crestiniloru aci pre altariile nóstre intru adeveru se re-inoiesce jertf'a necrunta a crucei, — prin cuventele rostite de catra preotu, foculu cerescu. Spiritulu celu santu se scobóra din ceriu, consuma natur'a pânei si a vinului, si Christosu cu trupu si cu sânge descinde pre altariale nóstre. Nu mân'a preotului atinge speciele sacrificiului, nu gur'a lui rostesc cuventele cele tainice, ci insusi Christosu ca jertfa si Archiereu cá si la cin'a cea mistica ià pânea si paharulu si cu puterea cuventeloru sale dîse la cin'a cea de taina acele le preface in trupulu si sângele seu celu adeveratu.

Domnulu a dîsu „se fia lumina“ si s'a facutu,“ — odata a dîsu „cresceti si ve inmultiti“ si a remasu puterea de generare: ast'feliu numai odata s'a dîsu si de catra Mantuitoriu cuventele cele mistice „Luati mîncâti scl.“ si deatuncia pâna la capetulu lumei acele cuvente domnedieesci spre intarirea credintiei nóstre prefaceu pânea si vinulu in trupulu si sângele lui Isusu Christosu.

Se sciti si se credeti dreptu ace'a Credintiosiloru! cá un'a si ace'a-si e jertf'a, unulu si acel'asiu e altariulu, unulu si acel'asiu e archiereulu carele, pre sene senguru se oferesce pre cruce, la cin'a cea mistica si in basericele nóstre. Sacrificiulu altariului este sacrificiulu necruntu si adeveratu alu crucei.

Sacrificiulu acest'a alu crucei respective alu altariului din asiediammentulu domnedieescu, este de odata si taina — este si servesce spre nutremântulu spiritualu alu sufleteloru nóstre, — acel'a este leaculu si intarirea ânimei intru eserciarea vertutiloru, intru implinirea mandateloru divine. Acést'a ne spune insusi Mantuitoriu dîcîndu! „trupulu meu cu adeveratu este mancare, si sângele meu cu adeveratu este beutura,“ ¹⁾ nu inse pentru viéti'a trupésca, ci cea spirituala, càci „celu ce mîncâncă trupulu

¹⁾ Ioanu VI 50—59.

meu, si bea sângele meu — dîce Christosu — are viétia vecinîca.

Precum pânea si vinulu in ordine naturala trecu intru sânge si intarescu poterile trupesci; asemenea si trupulu si sângele lui Isusu Christosu sântiesce ânim'a — ajuta, intaresce poterile si sustiene armatur'a sufletului, impartasîndu acestuia marire si frumsétia cerésca.

Cá se poteti cuprinde si indestulu pretiuí poterea si efectulu s. cuminecature ascultati pre s. Chrisostomu carele asia dîce: „O infricosiatele taine ale basericei! Sângele acestei taine ceresci nutresce si intaresce nobilitarea ânimeii spala intinatiunea sufletului, — i câstiga o frumsétia cerésca, o icónia sánta ângerésca.“

Si éta Crestiniloru! la impartasirea acestei taine infricosiate suntemu noi chiamati in aceste dîle ale penitentiei.

Acésta sciendu ve agraiescu cu cuventele s. Paulu: „Judecati voi ce'a ce graiescu: paharulu binecuventarei... au nu este impartasirea sângelui lui Christostosu? pânea carea o frângemu, nu este impartasîrea trupului lui Christosu.“¹⁾

Se cuvine dara cá se judecamu, cá ce demnitate sufletésca se recere dela noi spre impartasîre curata cu ss. taine ale cuminecaturei.

S. Apostolu Paulu aretându santi'a s. cuminecature dîce catra credintiosii din Corintu „se se ispitésca omulu pre sene, si asia din pâne se mânânce, si din paharu se bee.“²⁾

In aceste cuvente este cuprinsa datorinti'a nóstra facia de pregatirea cuvenita cu s. cuminecatura. — Adeca:

Spre impartasirea démna se recere cá:

1) preste curati'a si santi'a conscientiei nóstre se facemu o judecata sincera si drépta. Ce'a-ce ast'feliu o caracterisédia s. Chrisostomu: „Voiesci se te apropii la mas'a Domnului, cauta la demnitatea cerésca a acelu ce suntu puse inainte, privesce si intielege indurarea lui Domnedieu, care nu se rusinédia a se scobóri in anim'a t'a nu numai cu grati'a, ci chiar' cu trupulu seu. Recugeta o omule! marirea daruriloru ce primesci, apoi te radica dela cele pa-

¹⁾ I. Cor. X, 16 ²⁾ I. Cor. XI, 28.

mentesci, si cu conscientia sânta se te apropii la cele ceresci.“

Si óre póte se fia pentru noi o datorintia mai santa decâtu acést'a? Neci decâtu.

Pentru-cà nu e dreptu Credintiosiloru! cà déca suntemu chiamati la mas'a unui domnitoriu, — asia dara cà ne place cà in curatia si cu sfiata cuvenita se ne apropiamu, se ne presentamu. Cu câtu mai vértosu trebuie se ne câstigamu o curatia sânta sufletésca atunci cându prin grati'a lui Domnedieu suntemu chiamati la mas'a cea cerésca, unde ni se propune de nutrementu insusi trupulu si sângele lui Isusu Christosu!

Dreptu ace'a doriti crestiniloru cá prin primirea trupului si sângelui lui Christosu, trupulu vostru se-lu prefaceti in baseric'a Spiritului santu, éra ânim'a vóstra de altariu pre care si in care se se asiedie gratiele sacrificiului crucei: deslegati cá si Moise inaintea rugului, nu incaltiamentele petioreloru, ci legaturile foradelegiloru vóstre, alungati tóte cugetele cele reutatióse, — infrângeti patimele mintiei si ale ânimei, infrumsetiati sufletulu cu vértutile dreptatei si ale iubirei.

„Magii — dîce s. Chrisostomu au venitu la Christosu infasiati in scubece, si l'a adóratu. Noi credintiosiloru primimu pre Christosu incungiuratu de Spiritulu santu in internulu nostru. Magii i-au adusu Lui daruri naturale, se-i aducemu noi daruri spirituale. Adusu-a ei auru, se-i aducemu noi virtutea temperantie, — adusu-a temeia, — se-i aducemu noi ânima curata cu rogatiuni de buna mirésma, — adusu-a acei'a smirna, — se-i aducemu noi credintia neclatita si ânima infrânta.

Atare demnitate sufletésca se recere dela noi cá cu vrednicia se luamu s. cuminecatura. La acést'a ne face atenti insasi s. baserica, cându la s. Liturgia chiar' inmediatu inainte de s. impartasire eschiamo: „Sântele sântiloru,“ si apoi „Cu fric'a lui Domnediu, cu credintia si cu iubire se ve apropiati, — séu cu alte cuvente cà trupulu si sângele lui Isusu Christosu numai celoru sânti la ânima se cuvinu, — pentru ace'a, cu temere sânta, ce eschide pecatulu, cu

credinția curată, ce nu știe de făciaria, — și cu iubire adevărată se luăm cele sante.

„Domnul aproape este“ Crestinilor! se nu întârziati dăra a ve întorče la densulu cu tōta infrângerea âniei, — apropiati-ve la Domnul, și prin împartășirea curată se ve uniti cu Densulu, — că-ci acestea făcându, ve-ti primii prisosinti'a darului prin Domnul nostru Isusu Christosu. Aminu.

Predice pre ss. Pasci.

I.

„Eu sun înviarea și viéti'a celu
ce crede întru mine de va și muri
va fi viu.“ (Ioanu XI, 25.)

Mantuitoriulu nostru Isusu Christosu, carele în aceste cuvinte a marturisiru despre sene, că singuru e înviarea și viéti'a, cu fapt'a preamarita a înviarei s'ale a doveditu adevèrulu cuvintèloru s'ale.

E dreptu Crestinilor! că trupulu celu de viéti'a portatoriu alu Mantuitoriului s'a pusu în mormentu, dăra „într'ensulu viéti'a eră“¹⁾ și spre dovedirea Domnedieirei și a adevèrului invetiaturei s'ale cu potèrea s'a cea domnedieésca rumpendu legaturele mortiei și calcându potèrea mortiei și a iadului, cu marire a iesitu din mormentu, făcându-se „incepatur'a celoru adormiti.“²⁾ S'a sculatu Isusu cu adevèratu și a înviatu din morti Mantuitoriulu! Domnulu Domnedieu a ascultat și a implinitu rogatiunea Fiului seu celu eternu și nu a lasatu că sântulu trupu alu aceluia se sufere stricatiune, ci spre plinirea toturoru profètiloru a trei'a di a înviatu din morti, deschidiendu nóue usiele raiului.

Ori dōra ye indoiti Crestinilor?! Ascultati adevèrirea ângerésca. „Nu ve spaimentati — dīcu ângèrii catra portatoriele de miru — pre Isusu Nazarineanulu celu restignitu 'lu cautati, nu este aici ci s'a sculatu, éta și loculu

¹⁾ Io. I. 4. ²⁾ I. Cor. XX, 15.

unde l'a pusu pre densulu,¹⁾ si se credeti că Domnulu Isusu cu adeveratu a inviatu, ori priviti in façi'a bisericeii lui Christosu, ea asemenea ângeriloru stându pre pétr'a credintiei neclatite si a adeverului neschimbatu, de 19 vécuri vestesce cu bucuria si cu convingere nemiscata, ce'a ce cu façi'a luminata ve anuntia si adi că „Christosu a inviatu.“

Inviarea lui Isusu Christosu o serbamu noi adi Iub. Credintiosi!! ace'a inviare carea este intarirea plinirei rescumperarei nóstre, este asigurarea credintiei si sperarei nóstre.

„Dîu'a mantuirei“ este cu adeveratu, serbatórea cea luminata de adi! Luminati-ve dreptu ace'a Crestiniloru! cu lumin'a iviarei, burati-ve si impreuna cu ceriulu cu cuvenintia se ve desfatati că: Christosu s'a facutu nóue pascile cele curatítórie si mantuitórie, încâtu prin invierea s'a din mórte la viétia sî de pre paméntu la ceriu ne-a radicatu, intemeiându incepatur'a altei vietii vecinice, si dându toturor celoru caduti inviare si viétia eterna.

Si in acésta dí sânta, in acést'a serbatória luminata, óre cu ce se contribuescu cum se marescu bucuria si mangaiarea vóstra sufletésca? Ve voiu chiamá crestiniloru! cá cu cugetulu mintiei vóstre se alergati la mormentulu vietiei, cá acolo impreuna cunosându poterea inviarei sufletesce se ve impartasiti in bunatátile acelei inviare si ast'felu se urmati calea santiei si a dreptatei ce a resaritu din acelu mormentu, se ve intariti in credinti'a si in iubirea carea cu invierea Mantuitoriului a triumfatu.

Ve rogu dreptu ace'a Credintiosiloru! cá se me petreceti cu atentiune cuvenita, pâna ce v'asi aretá că afora de invierea mortíloru la dîu'a judecátei, — mai este si o alta inviare aci pre paméntu, adeca invierea cea spirituala.

Actulu inviarei Domnului nostru Isusu Christosu formé dia culmea si complinirea opului rescumperarei. Adeverulu nemorirei si alu inviarei nóstre inca este invetiatur'a fundamentala si sanctiunea intregii legi crestinesci. Ambe aceste misteria ale credintiei suntu stensu legate unulu de altulu,

---

1) Marcu XVI 6; — Luc. XXIV. 5.

unulu formédia temeiu lu celui alaltu. Pentru-cà invierea lui Isusu Christosu, de dupa invetiatur'a apostolica este temeiu lu credintiei, intarirea adeveturiloru legei crestinesci, dar' deodata si asecurarea nemorirei si invierei nóstre, „De nu a inviatu Christosu — dîce s. Apostolu Paulu — inzedarnica este predicarea nóstra, inzedarnica e si credinti'a vóstra“ . . . pentrucà de Christosu nu a inviatu inca suntemu in pecatele nóstre, — si atunci neci mortii nu voru înviá “¹⁾

Nu me indoiescu Credintiosiloru! cà credinti'a despre nemorirea sufletésca si despre invierea nóstra din morti é adêncu intiparita in sufletulu vostru, cà ace'a e tare si viau, — cu atâtu mai vêrtosu cà unulu fiesce care poteti scî câtu de strênsu e legata ace'a de demnitatea nóstra de omu si de chiamarea nóstra crestinesca. Adeveturulu acelei credintie Domnedieu l'a pusu inaintea ochiloru nostrii in viéti'a lucruriloru din lume, unde nemica nu pere, ci din stricatiune viétia resare, — asia câtu mare adevuru a disu s. Apostolu Paulu cà „de speramu intru Christosu numai in vieti'a acésta, mai ticalosi decâtu toti ómenii suntemu.“²⁾

Credemu' dara si marturisimu cà este invierea mortîloru. Eu inse Credintiosiloru! basându-me pre cuventele apostolice cu care asia suntemu indemnati: „Descéptate, cela ce dormi si te scóla din morti, si te va luminá Christosu“³⁾ dîcu cà afora de invierea cea comuna a mortiloru mai este inca aci pre pamêntu o alta inviare, adeca invierea cea sufletésca.

Din marturisirea profetulu scimu cà Christosu Mantuitoriulu s'a ranitu pentru pecatele nóstre, a patimitu pentru fora-de-legile nóstre, si pentru nedreptatîle poporulu s'a adusu la mórte.⁴⁾ Sângele Lui inse ne-a mantuitu de mani'a lui Domnedieu cà-ci s'a facutu pretiulu rescumperarei pentru toti, mórtea lui a fostu arvun'a vietiei, mormentulu astrucarea fora-de-legiloru, pétr'a de pre usi'a mormêntulu, sigilulu si intarirea stergerei osendirei.

O! si de câte ori ranimu si noi sufletele nóstre cu pe cate, — de câte ori se ingreunédia preste noi sarcin'a fora-de-legiloru nóstre! Se sciti inse crestiniiloru! cà de câte ori

¹⁾ I. Cor. XV, 12 seq. ²⁾ I. Cor. XV, 19. ³⁾ Ephesu. V. 14.

⁴⁾ Isaia 53, 4 seq.

calcați mandatulu Domnului facându pecate, de atâte ori moriți sufletesce, că „simbri'a pecatului este mórtea.“ Cu comiterea pecatului ve sepați voue însi-ve unu mormentu in-fricosiata alu osendirei, si in unire cu diabolulu puneti pé-tr'a desperarei pre sufletulu vostru, éra de pazitorii mormentului ve asiediati: necredinti'a, nedreptatea, si fric'a osendirei.

Trista e starea sufletésca a pecatosului, mintea lui se intunece, voi'a i-se slabesce spre facere de bine, tóte sêm-tirile lui se cutremura sentiendu poterea mortiei, — pen-tru-câ precum dîce s. Augustinu „Celu ce pecatuiesce, móre câ-ci pecatulu e mórtea sufletului.“¹⁾

Christosu Domnedieu inse nu numai a invetiatu câ „Celu ce crede intru densulu de va si morí va fí víiu.“ (Io. XI, 25), nu numai a marturisu si ne-a asecuratu câ celu ce asculta cuventulu Lui si crede intru celu ce l'a tramesu are viéti'a veciloru si la judecata nu va merge, ci va trece din mórte in viétiá,²⁾ ci precum misteriu serbatórei nós-tre de adí aréta Elu senguru s'a facutu incepatu'r'a celoru adormiti, — calcându cu mórte pre mórte, daruindu viétiá celoru din mormenturi.

Acésta asia fiindu, óre noi Credintiosiloru! se nu po-temu inviá din mórtea nóstra sufletésca contrasa prin pecate, — déca Christosu celoru din mormenturi viétiá li-a daruitu, óre nu ne va dá si nóua darulu seu cerescu, si potere spre inviare din pecate?

O! ba e Crestiniloru! inainte de mórtea ce'a a mormentu-lui, potemu aflá si cascigá o inviare sufletésca, inviare ade-verata. Dar' óre in ce stá acést'a?

Ace'a stá intru acc'a déca impreuna cu Domnulu aci pre paméntu vomu patimí (Rom. VIII, 17.) Adeca cá pre-cum Isusu Christosu prin patim'a si inviarea s'a a stersu contractulu pecatului celu de asupr'a si in contra nóstra restignindu-lu pre cruce: ast'-feliu si noi se rumpemu lega-tur'a fora-de-legiloru, se stricamu contractulu celu diavo-lescu alu pecatelorú ánimei nós-tre. Reutatea, nedreptatea, necurati'a si tóta fapt'a de rusine se scótemu din midiloculu

¹⁾ Tract. XLIX, in Ioanu XI, 1—54. ²⁾ Io. V. 24.

sufletului, si impreuna cu acele tóte patimele cele rele se le restignimu pre crucea sî altariulu ânimei. Acestea făcîndu vomu inviá in veci, — vomu reinviá sufletesce.

Christosu a moritu pentru fora-de-legile nóstre si nepotintiale nóstre le-a portatu: se morimu si noi pecatului, si lapedandu-ne de noi insîne, se luamu, se portamu crucea lui Christosu. S'a ranitu Christosu pentru nedreptatîle nóstre, si si-a versatu sângele seu pentru rescumperarea si iertarea peccatorulu nóstre (I. Col. 14.) se ranimu, si se omorimu si noi intru noi poterea peccatorulu, cu credintia si cu umilintia se versamu lacreme de întórcere, — cà-ci atunci precum Christosu cu poterea s'a domnedieesca a infrântu poterea mortiei, si cá unu mire din mormêntu a resaritu: asia si noi, cu lucrarea lui Domnedieu si prin impartasîrea darului Spiritulu sântu ne vomu poté scóte din poterea intunereculu, vomu fi mutati la imperatî'a Fiiulu iubirei lui Domnedieu (Col. I. 15) vomu reinviá sufletesce la o viétia nóa inca in viéti'a acést'a.

Se ne deslipimu Crestiniloru de cugetele si poftele cele rele, se ne lapedamu de faptele cele fora de róda ale Spiritulu, se parasimu datinele cele peccatóse, cà atunci in chipulu inviarei ficei Mai marelui sinagogei Jairu (Marcu V. 41) a fiulu muerei veduve (Luc. VII, 14) si a lui Lazaru, mórtea nóstra va fi spre viéti'a si spre marirea lui Domnedieu.

Se restornamu pétr'a necredintiei, nedreptatei, necuratiei, manirei, urei, invidiei si a tóta fora-de-legea de pre usi'a sufletulu nostru: pentru-cà in acestu modu vomu dobândi inviare sufletesca, si impreuna cu domnulu ne vomu preamari (Rom. VIII. 17.) Se ne aducemu a minte si se urmamu cuventeloru Profetulu carele díce, cà: „Celu fora-de-lege atunci va fi viu cu sufletulu, cându se va întórce dela peccatele s'ale, si va face judecata si dreptate.“¹⁾ La acestu casu la unulu fia-care dintre noi se voru adeveri cuventele Parintelui fiulu retacitu cà: „mortu a fostu si a inviatu, perdutu a fostu si s'a aflu.“²⁾

Se marturisimu dara si se recunóscemu inpreuna cu s. Augustinu cà afora de inviarea mortîloru la díu'a judecatei

¹⁾ Ezech. XVIII, 27. ²⁾ Luc. XV, 32.

din urma, mai este inca si o alta inviere pre acestu pamântu, o trecere din mórte la viétia, — dela mórtea in-sielatiunei la viéti'a dreptatei, — dela mórtea necredintiei la viéti'a credintiei, — dela mórtea fora-de-legiloru la viéti'a adevेरului, este óresi-carevá reinviare a mortiloru inca in acésta viétia.¹⁾

Credintiosiloru! O atare inviere a dobânditu toti acci crestini, carii in dñele cele sante ale paresemeloru trecute, cu ânima infrânta si umilita s'a impecatu, si s'a unitu cu Dòmnedieu. Toti acei'a impreuna cu s. baserica serbédia adi o serbatória dupla, adeca a invierei lui Isusu Christosu si a invierei sale spirituale.

Cei ce inse impreuna cu invierea lui Isusu Christosu serbédia si invierea loru sufletésca, se cuvine cá acésta inviere se fia asemenea acelei a Mantuitoriului. — Anume:

Inviarea lui Christosu a fostu adevेरata si cu fapta dovedita: ast'feliu se fia si invierea nóstra sufletésca, se fia adevेरata éra nu façiarnica, sî comprobata cu faptele crestinatatei. Lacomulu si scumpulu sè se faca darnicu si induratu, sumetiulu, trufasiulu sè se arete blându, umilitu cu ânim'a si iubitoriu de aprópele seu, — lenesiulu, — stradalnicu intru implinirea datorintieloru s'ale crestinesci, — desfrânatulu, — curatu in vórbe si in fapte, nesatiosulu, cumpetatu si infrânatu, — cá-ci numai in asia modu, va dovedí cá invierea s'a sufletésca a fostu adevेरata.

Inviarea Mantuitoriului a fostu statornica, nesupusa altei morti „Scimu — dîce s. Paulu — cá Christosu carele s'a sculatu din morti nu va mai mori, cá mórtea pre densulu nu-lu mai domnesce.“²⁾ Asia-se fia de statornica si invierea nóstra sufletésca. Amu iniatu din pecatele nóstre se nu mai lasamu cá preste noi se domnésca legea pecatului. Lacomí'a, sumetí'a se nu se mai incuibe in ânim'a nóstra, — trufi'a se nu ne mai abata ânim'a nóstra dela iubirea de aprópelui, — mani'a se nu ne mai indemne spre isbenda, necuratí'a si desfranarea se nu mai spurce baserica Spiritului sântu, trupurile nóstre, — odata pentru totu-de-a-una se

¹⁾ Tract. IX in Ioan. V. 19—30. Opusc. sel. S. Patr. T. I pag. 308. Ocnip. 1884. ²⁾ Rom. VI. 9.

parasimu reulu si se ne invetiamu a face bine cá se potemu dîce cu s. Apostolu cá: „Cu Christosu impreuna m'am restignitu, éra viediu, nu de acuma eu, ci viédia intru mene Christosu.¹⁾ Aminu.

 J. BOROSIU.

II.

„Nu ve temereti, pre Isusu Nazarineanulu cautati pre celu restignitu, a inviatu, nu este aici, éta loculu unde l'au pusu pre deusulu!“ Ev. Marcu XVI, 6.

„Christosu a inviatu!“ Cu aceste cuvinte de bucuria si pline de consolare dulce ve salutu pre voi astadi I. m.! Sî voi respundeti: „Adeveratu cá a inviatu!“ Sum convinsu cá asiá credeti toti, asiá ne spune si invetiatur'a sânteii biserice. Credu cá cu multu sunteti mai tari in credintia de câtu se ve indoiti despre acestu adeveru fundamentalu alu religiunii nóstre! Pre acestu adeveru, cá pe o basa jace si unu altu adeveru preamomentosu alu credintiei nóstre cá — dupa cum dîce s. Paulu Apostolu — déca Isusu a inviatu din morti, atunci si noi vomu inviá. Ah! ce mangaiare petrundietória la anima e acést'a pentru noi, sciindu cá odinióra sî trupurile nóstre prefacute in cenusia voru se invie din morti. Cetimu din istoria, cá popórele págâne 'si-plângeáu cu desperare mortii sei, ce faceáu din caus'a cá-ci densii nu aveáu indeplinn speranti'a inviarii dupa mórte. Ma ni spune si s. scriptura a test. n. cá muierile portatórie de miru cari mersera se unga cu aromate trupulu lui Isusu asiderea au plânsu si s'au tanguitu pentru mórtea lui Isusu, sî numai dupa-ce li spuse ángerulu cá a inviatu Domnulu, sî numai dupa-ce se convinsera despre inviarea Lui, numai dupa ace'a si-au curmatu intristarea loru. Cum dîcu, si aceste muieri au plânsu si s'au tanguitu, si cu totu dreptulu cá-ci devenira lipsite de preabumululu loru Invetiatoriu carele fû ucisu de catra cei forade-lege. si ast'feliu 'si-pierdura tóta consolarea si bucuri'a loru. Cá muierile portatórie de miru asemenea ne-amu in-

¹⁾ Gal. II. 20.

tristá si noi aduncu si cu desperare in ór'a mortii I. m. de cumv'a Isusu Christosu nu ar' fí inviatu aieve din morti. Crediendu inse cà densulu intru adeveru a inviatu din morti, nu vomu se avemu cauza de a ne intristá séu a desperá atunci, cà-ci credinti'a inviării lui Isusu se facù pentru noi isvorulu a totu curagiulu, mangaiarea si bucuri'a in acea infricosiata óra a mortii. Va se dica: totu cine e petrunsu de adeverulu inviării lui Isusu din morti, acel'a 'si-póte acceptá capetulu vietiei sale cu cutediare si bucuria, cà-ci pre unulu cá acest'a: a) neci presentele 'lu-tortura séu turbura; b) acestuia neci trecutul i se infaçiosiéza mustrandulu; dar' c) acestui'a neci venitoriului i insuffla indoire spaima séu fiori. Acestea trei voru fí obiectulu vorbirei mele de astadi, despre ce pâna ce pe scurtu, me rogu se fiti cu luare aminte.

I.

Totu cine e petrunsu de adeverulu inviarei lui Isusu din morti, nu póte fí torturatu séu turburatu de starea-i presente in agoni'a mortii.

Cá se ve poteti convinge despre acést'a e de lipsa, cá mai ântâiu se privimu agoni'a de mórte a vre unui necredintiosu carele nu are credinti'a inviarei lui Isusu din morti. Ah! câtu de trista, câtu de dorerósa e sórtea unui'a cá acest'a pe patulu mortii. Acumu vede densulu desiértatiunea lumii, acumu observa desfiintiarea si distrugerea trupului formatu din lutu. Adaugându-se dorerile si scadiendu-i poterile trupesci din ce in ce sêmte mai tare o spaima sî sbocotirea animei pline de infiorare. De cum-va privirea-i cade spre iubitií séu amicii sei, ochii i-se implu de lacrimi si se vaiera cu desperare. Cà-ci ce alta sperantia mai póte nutri unulu cá acest'a, de câtu cà peste puçinu terminandui-se suferintiele, mórtea va se-i fia îndurata stingându-i viéti'a cu ultim'a-i strapungere. Oh! ce ticalósa mangaiare! O mangaiare ce nu-i apromite densului neci o resplata pentru tóte câte a suferitu si patimitu in viéti'a! Dar' destulu! Se ne întórcem cu compatimire de la unu tipu tristu cá acest'a. Se vedemu acumu câtu suntu de maiestatece sperantiele unui'a cá acel'a carele are credinti'a inviarei lui Isusu din morti. Unulu cá acest'a e petrunsu de speranti'a firma cà

Domnulu nostru Isusu Christosu, incepatur'a celoru adormiti va se re'noiésca odinióra trupurile nóstre umilite si desfiintiate facându-le acelea asemenea trupului seu preamaritu. Privindu acest'a spre iubittii sei nu desperéza, ci din contra inca elu li-intinde consolare dicându-le cu scriptur'a: „Puçinu inca si lumea nu me va mai vedé, éra voi me veti vedé, cà-ci eu traiescu si si voi veti traí.“ (Joanu XIV. 19) Inca odata reculegându-si puterea sufletésca se resignéza cu totulu lui Isusu carele insu-si a dîsu: „Eu sum inviarea si viéti'a, carele crede intru mine, de va si morí, viu va fi,“ (Joanu XI, 25.) Atât'a e de puternica acést'a sperantia a crestinului, in câtu acést'a si de la cea mai slaba anima póte delaturá ori ce frica in ór'a mortii; acést'a tinde credintiosiloru balsamu de mangaiare cu privire la desfiintiarea trupului, acést'a li-imprumuta loru curagiu si taria spre a poté suportá cu pacientia dóreriile mortii. Éta I. m. asiá va fi de consolátore, asiá va fi de pacinica si mórtea vóstra a tuturoru, cari credeti cà Isusu Christosu aieve a inviatu din morti!

Se trecemu la partea University Library Cluj

II.

Cu câtá dorere si mustrare sufletésca trebue se privésca spre trecutul seu in ór'a mortii, unulu cá acel'a carele nu are credinti'a inviarei lui Isusu din morti! De cum-va si-duce aminte séu de placerile si bucuriile de odinióra, séu de averea ce si-a câscigatu séu vede sírulu schimositu alu peccatorulu ce le-a facutu, tóte acestea lu-cutriera in aduncu implendu-i anim'a cu paima si fioru. Ast'felu dara cugeta densulu intru sene asiá dara, nu voiu se mai iéu parte in placerile si dulcetiile lumei acesteia? asiá dara avutî'a mea remane si nu va se mi se resplatésca! Ah câtu fui de nebuu facându atât'a bine in daru! Ah câte peccate nu amu facutu! Asiá dice densulu, asiá se mustra si tortura intru sene. Si intru adevéru ce alta óre ne-ar' poté mangaiá pre noi cu privire la acestea, déca nu credinti'a descoperita prin Ddieu? Carea credintia in loculu bucuriiloru trecátorie ne póte recompensá cu altele nóue si netrecátorie in eternu, perderea averii éra si o poté supplíní prin acordarea comóreloru éresci si éra si ne poté conduce cu iubittii nostri, de cari ne-am fostu despartítu prin

mórte. Acést'a credintia, credinti'a nóstra e unic'a, carea ne asigura despre iertarea pecatelor si despre resplat'a eterna a binefaceriloru si a suferintieloru nóstre. Deci totu cine are credinti'a inviarei lui Isusu din morti, acel'a scie cà ce a promis Ddiu, densulu e potinte de a si face ace'a. (Rom. IV. 12.) „Cà-ci déca credemu cà Isusu a moritu si a inviatu, asiá Ddiu si pre acei'a cari au adormitu in Isusu, i va aduce impreuna cu sene “ (I. Tesal. 4. 13.) Óre mai existe altu-ceva pe tóta faci'a universului, ce ar' poté tinde mai mare mangaiare si taria moritoriloru de câtu acést'a credintia, credinti'a inviarei lui Isusu din morti? Asiá dara I. m. neci trecutul va se ve mustre pre voi odinióra in óra mortii! Inse de càta frica si indoire e plina privirea spre venitoriu a unui'a cá acel'a, carele nu are credinti'a inviarei lui Isusu din morti, despre ce in partea:

III.

„Trupulu va putredî — ast'feliu dîce intru sene unulu cá acest'a — dar' óre voi se inviu érasu odinióra? Mi se pare cà nu! Dar' sufletulu? Óre este sufletu? si déca este, óre si acel'a e moritoriu? séu nemoritoriu?“ Asiá dîcu acesti'a, altii se indoiescu, ma unii chiar' si néga esistinti'a sufletului. „Si de va traí sufletulu, óre ce sórte lu-ascépta pre acel'a?“ — dîcu ei. Chiar' asiá e de intunecata mintea acestor'a cum e vre-o nópte acoperita cu intunecime, in carea caletoriulu strainu nu scie óre va ajunge la limanulu doritu, séu la unu pustiu nesiposu si lipsitu de tóta frumseti'a. Unii cá acesti'a suntu nesiguri de venitoriulu loru. Din contra, totu cine are credinti'a inviarei lui Isusu din morti, scie ce venitoriu 'lu-ascépta. Unulu cá acest'a póte dîce cu dreptulu Iobu: „Sciu cà Rescumperatoriulu meu traiesce si in dîu'a cea din urma voiu inviá din pamentu. Acést'a sperantia s'a pusu la anim'a mea.“ (19, 25.) Póte dîce cu s. Paulu Apostolulu: „Lupta buna am luptatu, cursulu am finitu, credintia am pastratu in capetu mi s'a pusu mie cunun'a dreptatii, ce mi o va dá mie Domnulu in dîu'a ace'a, dreptulu judecatoriu“ (II. Tim 4, 6) Va poté dîce: „Unde e mórte invingerea t'a, unde e ghimpulu teu.“ (I. Cor. 15, 55.)

Credinti'a inviarei lui Isusu din morti ne inaltia pre noi peste tóta debilitatea omenésca acést'a mai multu ne

invétia pre noi de câtu tóta intieleptiunea omenésca, prin acést'a credintia si sperantia privimu cu curagiu desfiintierea trupului nostru, fiindu convinsi că odinióra éراسi vomu inviá, despre ce ne-a asiguratú însusi Domnulu n. Isusu Christosu prin inviarea s'a din morti. De acést'a credintia si sperantia poftescu eu cá se fia incalditu si petrunsu sufletulu vostru in lupta cu mórtea!

I. m. De óra-ce Isusu Christosu a inviatu din morti traiesce éراسi, prin urmare si noi vomu traí! Ah de cumva totu intr'ensulu amu traí pâna vomu fí! Ah! de l'amu padî totu-de-a-un'a inaintea ochiloru nostri! Ah! de cumva mórtea Lui ne-ar' retiené dela fora-de-legile nóstre cari l'au restignitu pre cruce! ah de cumva inviarea Lui, vícti'a Lui nóue ar' efeptuí întórcerea nóstra dela fora-de-legi sí o penitentia adevérata! Aminu.

VASILIU BUDESCU,
preotulu de Ciulesci.

BCU Cluj **La Pasci.** Library Cluj

Serbatórea-i mare, campanele suna,
Toti crestinii veseli, in cete se-aduna
La lacasiulu sântu!
Ei tresalta 'n inimi, de-o vapaie sânta...
Si cá si acestu locu nimicu nu-i incânta
Astadi pre pamentu!

Altariulu resuna, de cântári de 'nvingeri
Cari stârnescu credintia si sacre convingeri
In poporulu blându!
Cà Domnedieu-Omulu ce fû restignitu,
Au inviatu astadi — in deplinu mârítu
Din sacrulu mormêntu!

Suflete duióse! si inimi sdrobite!
Inceta-ti cu-a vóstre chinuri nefinite...
Ce grozavu ve dóre!
Fiulu celu din ceriuri, adi ne-áduce-aminte,
Cà acelea fiintie, ce zacu in morminte...
Suntu nemuritóre!

O Isuse dulce! dà-le tuturoru:
Pace, consolare, celoru ce te-adoru
In lacasiulu sântu!

Ca pâna va se vie a t'a 'mperatie...

Totu in consolare.. fericiti se fie

Kétegyháza 1885.

Aici pre pamântu!

J. I. ARDELEANU.

Responsu la întrebarea îndreptata ca'tra canonistii nostri.

În numărul Vi-le alu „Preotului Romanu“ din 16 Martiu 1885. D. Verus proponendu două casuri de pedece casatoriale, pune întrebare: — 1) Óre între fiulu N. nascutu din casatori'a prima a lui Alesandra acum'a casatoritu a două óra cu Mari'a, si între fiic'a N. nascuta din casatori'a prima a acelei Maria, adeca óre între pruncii lui Alesandru si Mari'a cá iatre prunci vitregi, este séu bá pedeca de casatoria? — 2) Óre între Pantilimonu si Firon'a este pedeca de casatoria, deórece fratele lui Pantilimonu a avutu copula neiertata cu sor'a Fironiei dein carea s'a nascutu unu fiu nelegiuitu?

Mai 'nainte de ce am dá responsu directu, dorimu a reflectá pre D. Verus, cá temeiulu convingerei s'ale e gresítu, si asia si consecuintiele.

Pentru-cá desí e dreptu, cá dupa principiulu dreptului canonicu practisatu in baseric'a apuséna „*affinitas non parit affinitatem*“ „Cuscri'a nu nasce cuscria“ dar' acést'a nu stá fa'cia de baseric'a nóstra, unde existe cuscria de rondulu alu doilea, — si inca si alu treile, — si asia in baseric'a nóstra este affinitate si între consangenií muerei si alu barbatului, nu numai între barbatu si consangenií muerei si viceversa (cuscria rond I.) Ce'a-ce se cunoáce din Tit. V. cap. VIII. pag. 97 a Sinod. provinciale din 1872.

Acestea premitiendu responsulu nostru la întrebarea 1) e acést'a cá: între pruncii cei vitregi ai lui Alesandru si Mari'a nu este pedeca canonica pentru cá cuscri'a de rondulu alu 3-le se estinde numai pâna la gradulu alu 3-le adeca între tatalu vitregu si so'ci'a fitului vitregu si viceversa, nu inse si între pruncii vitregi, unde e grad alu 4-le. Dar' afora de ace'a Sinodulu provinciale din 1872 neci cá reflectédia la cuscri'a rondului alu 3-le ca la pedeca canonica, ci ce e mai multu inca si la cuscri'a de rondulu 2-le între consangenií contrahentiloru adauge „*unde este in usu*“ deci nu e in totu loculu in usu. — La a 2-a întrebare respondemu cá deórece cuscri'a se nasce si din copula neiertata, e urmare cá între Pantilimonu si Firona este pedeca de casatoria adeca gradulu 4-le de cuscri'a rondului 2-le ce'a dupa p. V. Tit. V. ca p VIII. pag. 97 a Sinodului Provinciale din 1872 strica casatori'a. — Pentru-cá avendu fratele lui Pantilimonu impreunare neiertata cu sor'a Fironiei, prin acést'a între densulu si Firon'a a devenitu affinitate, — precum si între sor'a Fironiei si Pantilimonu, éra între Pantilimonu si Firon'a cuscria de rondulu alu II-le, si inca gradulu IV-le. — Din acestu responsu, si din altele carele va mai poté capetá, judece Dnulu Verus in cátu are dreptu fa'cia de contrarii parerei s'ale. *Amicus.*

Proprietariu, Redactoru si Editoru: Nicolae Fekete Negrutiu in Gherla.

Gherla. Imprimari'a „AUROB'A“ p. A. Todoranu 1885.